

ARVAMUS

Arvamused: Gildi 1, 50095 Tartu, tel 739 0331, faks 739 0369, ivi.drikkit@postimees.ee

JUHTKIRI

« RUKKILILL »

Tartu ei vaja sambasõda

Reedes Eesti Päevalehes kuulutas reporter Mirko Ojakivi, et peaminister Andrus Ansip on süüdi selles, kui Tartus juhtub peagi nii, nagu juhtus Lihulas. Mis Lihulas juhtus, teab vist enamik eestlasi, sest sealse mälestusmärgi mahavõtmise ja äraviimise põhjustas Eestis seni enneolematu jõupruukimise nii viijate kui ka ausamba kaitsjate poolt.

Miks Ojakivi arvates peaks midagi sellist sündima ka Tartus? Ons tõesti Ansipit oodata Tartusse punase kraana, et siniseid monumente õhualal maha kiskuda?

Emotsionaalse pealkirjaga loo «Ärge küüditage küüditatute monumenti» teemaks on Tartusse 1990. aastal püstitatud mälestusmärk «Rukkilill» (nimetatud ka «Pisarate kaevuks») Riia ja Pepleri tänava nurgal, mis on tõesti kavatsel teisel dala, sest uus omanik, kelle maa peal mälestusmärk seisab, plaanib seal alustada ehitust. Ansipi süü seisnevat selles, et endise linnapeana ei olnud ta kõnealust krunti linnale.

Ühenduse Memento eestvõttel sündinud «Rukkilill» kuulub kahtlemata Eesti vabadusele viinud sündmuste ritta, avades taas ühe vahepeal kinnikiilunud mälulaeka ning andes inimestele julgust ja lootust. Samas tasuks ka meenutada, et tol ajal polnud tänapäevaseid omandisuhteid ning mälestusmärgi puhul oli esmatähtis tema asukoht kurikuulsa NKVD ja KGB eluüritamisvangla ehk rahvasuus halli maja lähedal. Et vastas asuv tänavanurk oli vaba, siis sinna see püstitatigi.

Omavalitsuse ajal räägiti, et maailma kõrgeim hoone asub Tartus: kui Eiffeli tornist näeb poolt Pariisi, siis Tartu halli maja keldrist teret Siberit. Sealt asuti rängemale teele, kui küüditatute oma ehk oligi – vangilaagritesse Venemaa avastustes, kust sageli tagasi ei tulnud.

Represseeritute mälestusmärgi ei kavatseta viia teisele poole tänavat Pepleri 27 maja ette puude alla. Juba siis, kui «Rukkilill» avati, pidasid paljud ta asukohta liiga mürarikkaks ja avatuks: pidev liiklus ja fooride taga lärmavad vingused veokid, lisaks veel sealsamas kõrval oma igapäevateed tallavad inimesed.

Paljudele oleks «Rukkilill» tõepoolest ainus koht, kus teadmata kadunud mälestada, kuid sellegipoolest näeb seal harva lilleõisi või küünlaid. See koht ei sobi vaikselt omaette olekuks – paraku. Ega sobi müra ja melu tõttu ka pühaliike kogunemisteks.

Seetõttu on üsnagi kummaline, miks Tartu Memento eesotsas esimees Enn Tartoga nii resoluutselt mälestusmärgi teisaldamise vastu võitleb, saates protesti isegi europarlamenti. Pakutud kompromiss ühildada mälestusmärk uue hoonega pole küll võimatu, aga siin nimetatud puudused jääksid alles või võimenduksid ehk veelgi.

Tartu on õelnud: «Mulle ja enamikule represseeritust on põhiküsimus sisetundes – kas me sinna uude kohta tahamegi enam minna?» Aga kui uus samatähenduslik koht on senisest parem, siis miks mitte minna? Siit ilmast jäädavalt lahkunud ei mõistaks justkui nende mälestuse nimel aetavat kiusu – kui me ikka neile mõtleme.

Kas nii või teisiti – aega veel on võimalusi kaaluda –, aga Tartu Postimehe arvates peaks Tartu asjad saama ikka Tartus ära klaaritud ja vastutustundetu on «Rukkilille» probleemi samastada Lihula sõdalase või Tallinna pronksõduriga. Tartusse ei ole vaja mõttetut sambasõda, sest nende ümber juba on liigagi palju ohtlikku vaenu õhutatud.

KÕVA SÕNA

Ja piisab lihtsalt emaks olemisest, et teada: lapsi ei sünnitata ühiskonnale.

SDE naiskogu asepresident Heljo Pikhof, PM, 16.06.

PRÜGI / JÄÄTMESEADUST TULEB MUUTA

Jäätmeveost seekord majaomanike pilgu läbi

Nagu Maie Kiisel Tartu Postimehes (14.06.) kirjutab, on korraldatud jäätmevedu poliitiline otsus selleks, et jäätmed ei satuks metsa. Samas nendib autor, et «majapidamisjäätmetest tulenevat prügistamist saab vältida ainult seeläbi, et eranditult igal majapidamisel on jäätmevedu kuidagiviisi korraldatud».

See sõna «kuidagiviisi» paneb muigama, sest ka metsa alla vedamine on kellegi jaoks kindlasti «korraldatud jäätmevedu».

Kas me oleme endale teadustanud, mida me tegelikult tahame? Kas tahame näidata, et järgime Euroopa Liidu nõudeid ja meil on korraldatud jäätmeveoga kõik korras, või tahame lahendada probleemi sisuliselt, toetades kohapeal sorteerimist, jäätme hulga edasist vähendamist, jäätmete paremate taaskasutamise võimaluste leidmist ja säästliku tarbimise propageerimist?

Sorteeritud prügi

Tooksin välja ühe väga olulise aspekti – kohapeal jäätmete sorteerimise –, mida keegi ei ole millegipärast meelde tuletanud. Kui alustame sellest, saab kõik üsna loogilise jätku.

Alustame samadest majaomanikest, keda kõik kiruvad. Ka nende hulgas on väga erineva mõttelaadiga inimesi, kuid jätame praegu kõrvale sellised, kellel probleeme ei teki, sest nad on seaduskuulekad kodanikud ja veavad prügi iga kuu ära, mis sellest, et sorteerimata.

Räägime nendest, kes on siiani veel prügi sorteerinud.

Hoolsad majaomanikud on aastaid oma prügi kodus sorteerinud ehk eraldi kogunud paberit, metalli, klaasi, killet ja toidujäätmed.

Kasutades erinevaid võimalusi, saab taara viia kogumispunkti, paberi paberikonteinerisse, konservikarbid koos metallijäätmetega kokkuostu ja nii jääbki üle ainult kile ja (akna)klaas ning plasttuubid ja -pudelid, kusjuures täiesti lahendamata probleemiks on jäänud vanad riided.

Kindlasti märkas lugeja, et

RIINA KALLAS

Tartu Majaomanike Ühingu esimees

VÕIMALUS JÄÄTMEVEOST KÕRVALE JÄÄDA ON KASIN

Linn tõrjub prügiavaldusi

Tartu majaomanikud hindavad kummalseks linnavalitsuse teadet, et avaldusi korraldatud olime jäätmeveo eranditult tegemiseks hakkab raad võtma alles septembris, korraldatud vedu hakkab pihta aga juba 1. juulil.

MARTIN PAU martin.pau@postimees.ee

Variku linnaosa Vältu tänava elanik, pensionär Vahur Soosaar väitis haiget jalga kogiga toetades reapiis linnavalitsuse keskkonnateenistusse. Tema taotlus lubada tal tühendada prügi konteinerit ka «täiesti vastavalt vajadusele, mitte kord kuus, teenistuse juhataja Ülle Mauer vastu ei võtnud.

Soosaarele teeb meelehärmi, et järelikult peab ta vahemalt kaks korda maksma õhuvoo eest, sest suvel tekib jäämeid ülivähe.

«Me ei tarbi õlut, jogurteid, konserve, pakipilti», kirjutas Soosaar enda ja oma abikaasa tarbimisharjumusi kirjeldades. Püüa hangib mees alati tumali, pindlinnargita taara viib kodu-ühikutele avalikku kogumispunkti.

üht väga olulist jäätmeliiki ma ei maininud – need on toidujäätmed. Nendega seoses on mõttekas rääkida ka veosagedusest üks kord kuus.

Usun, et igas peres on aegajalt nõutust, kuhu panna riknenud toiduained. Eramajapidamistes on juba vanadest aegadest kasutatud komposteerimist, kuid aeg läheb edasi ja paljude koduümbruses ei olegi enam selle jaoks kohta.

Kord kuus ei päästa

Ostes suvel näiteks värsket (rookimata!) kala, siis mida teete jääkidega, kui konteiner alles tühjendati eelmisel päeval ja järgmine tühendus on 28 päeva pärast?!

Selle probleemi lahendamiseks on mitmeid mooduseid.

1. Korraldada jäätmekeetlajana tellite kiiremas korras äraveo, et vältida kala riknemist hoolimata sellest, et eraldi tellimus läheb teile palju kallimaks; mõeldes, mis kalasõmine teile maksma läks, pigem loobute kalast.

2. Pakite kalarapped viide

kilekotti ja teibite kotid kinni lootuses, et hais ei tule kilest läbi.

3. Hoiate raha kokku ja sõodate kalajääkidega kogu ümbruskonna kasse.

4. Panete kalajäätmed külmkappi hoiule järgmise äraveoni.

5. Kaevate aeda augu marjapöõsa või puu alla ja matate maha (väga hea väetis!)

6. Põletate keskküttekatalas.

EI KUJUTA KÜLL ETTE, KUI PALJU HAMBAPASTAT JA ŠAMPOONE PEAB KASUTAMA, ET KONTEINER TÄIS SAAKS.

Nagu näha, on võimalusi mitu, kuigi ise valiksin 4. variandi suvel ja 6. talvel.

Mõni sõna ka pensionäridest ja väikesest sissetulekuga majapidamistest. Paljud on tõesti viinud oma prügianduse miinimumini. Siin ei

tarvitaks ennast tingimata eakate inimestega samastada, sest tootumistavad ja tarbimisharjumused on erinevad.

Tunnen paljusid, kes tõepoolest ostavad põhilised toiduained turult, eelistades seda võimalust mitmel põhjusel: saab kaubelda, on kujunenud oma tutvus jne.

Võiks muidugi proovida aasta aega (et saada piisavalt kogemusi) ära elada keskmisest pensionist 3100 krooni kuus, millest tuleks maksta eluasemekulud, jätta rohtudele umbes 500 krooni ning ülejäänud raha eest toituda ja tekitada kord kuus piisav kogus jäätmeid.

Parandada seadust

Loomulikult ei taha ma väita, et prügi üldse ei teki, lihtsalt rõhutan, et jäätme hulka on eelkõige sissetulekust, elustiilist ja mõttelaadist ning ka aastaegadest.

Talvel on inimesed rohkem kodus, samuti suurendab kütteperiood tunduvalt jäätmekoguseid. Kevadel ja suvel rohkem reisitakse, süüakse värskeid puu- ja juurvilju ning jäätmeid tekib vähem.

Kui uuringutega on kindlaks tehtud, et 60% kõikidest jäätmetest moodustavad pakendid, siis uus pakendiseadus, mis võimaldab pakendid tagastada, peaks samas ulatuses vähendama ka tavatarbija prügi kasti sisu.

Seetõttu ongi majaomanikud teinud ettepaneku lisada jäätmeveoseadusesse parandusi, mis lubaks tellida konteinerit vastavalt vajadusele. Muide, ühekordsete kilekottide kasutus ja pooltühjade prügi kasti vedu koos prügiveoautode levitatavate heitgaasidega ei saata keskkonda sugugi vähem kui «haisvad prügi kastid».

Mujal maailmas kasutatakse erinevaid taaskasutamise võimalusi ja tehnoloogiad, minu arvates on viimane aeg ka meil need üle võtta, kui me ei taha jätta järeletulevatele põlvkondadele päranduseks suuri prügilaid.

Samal teemal: Korraldatud jäätmevedu, TPM, 09.06., 12.06., 14.06.

PM-ONLINE

Kommentaari artiklile «Jäätmevedu – kas see on eesmärk või abinõu?», TPM, 14.06.

• Ükski prügiveadaja ei tee kliendiga lepingut «prügi veetakse kord kuus». Neil on oma graafikud, kus üksuseks on nädal. Maksimaalne prügiveadamise vahe on neli nädalat ja jutul lõpp. Aastas tähendab see piltlikult üht kuud lisaks. Prügivedaja aasata koosneb seega 13 kuust.

Pisiasi? Eks Eesti Vabariigis ole vist seaduste rikkumine üldse pisiasi. Seaduste järgi peab omavalitsus hoolitsemata ja tagama ka selle, et kõik, kes tahavad, saavad oma lapse lasteaeda panna, aga omavalitsus vilistab selle seaduse peale.

• Mina arvan, et eramajadel peaks olema kohustuslik kaks korda kuus prügi vedada. Võibolla siis saame keskkonna puhta hoida. Miks ma nii

arvan? Teel Tallinna nägin mitu korda tee äärde loobitud prügi kotte. Mitte üksikuid autoaknast väljalennutatud pabereid, vaid suuri prügi kotte! See on masendav.

• Suurema osa prügist saab ahiküttega korteris põletada ja kuu ajaga ei tule konteinerit täis – teenust tuleb aga prügi firmalt tellida. Meil on õigus saama ise otsustada, kelle teenust soovin ja kellele

maksan siis, kui konteiner on täis.

• Riigikogu ja Tartu linnavalitsus teavad, et inimesel on seitse nahka.

Sellepärast peavadki nad mitu korda maksma: siis, kui nad poest ostavad prahti, ja siis, kui selle prügi ära saadavad. Ning nad maksavad ka siis, kui neil prügi kasti midagi panna ei ole, aga prügi-auto elamisest mööda sõidab.

www.tartu.postimees.ee